

Motion till riksdagen 2006/07:U205

av **Hans Linde m.fl. (v)**

Folkmordet på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige inom EU bör verka för att Turkiet erkänner att det var ett folkmord som begicks på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier i Ottomanska riket.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att Sverige inom EU bör verka för att ett erkännande av folkmordet på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier ska ingå som en del av uppfyllandet och förverkligandet av Köpenhamnskriterierna.

Köpenhamnskriterierna

I Köpenhamnskriterierna för medlemskap i EU, vilka antogs 1993, ingår följande tre kriterier:

1. Stabila institutioner som garanterar demokrati, rättssäkerhet, mänskliga rättigheter samt respekt för skydd av minoriteter.
2. En fungerande marknadsekonomi med förmåga att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen.
3. Förmåga att ta på sig de skyldigheter som följer av medlemskapet inklusive en anslutning till målen med den politiska, ekonomiska och monetära unionen.

Det första kriteriet, det politiska, innebär att landet ska ha effektiva och fungerande myndigheter såsom polis och lokala förvaltningar. Yttrandefrihet, föreningsfrihet och en oberoende press måste garanteras i lag och får inte åsidosättas i praktiken. Landet måste också ansluta sig till Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna, protokollet för medborgar-

Fel! Okänt namn på

nas möjligheter att ta ett fall till Europadomstolen samt Europarådets ramkonvention för skyddet av nationella minoriteter.

Turkiet har en dålig tradition när det gäller brott mot mänskliga rättigheter som härstammar från de metoder för maktutövning som förekom i Ottomanska riket, då olika folkgrupper spelades ut mot varandra och olika minoriteter i riket fick spela rollen av syndabock för att avleda uppmärksamheten från de styrandes misslyckanden.

Under senare år har dock en rad lagändringar genomförts som skulle kunna innebära förbättringar. I praktiken lyser dock en stor del av dessa förbättringar med sin frånvaro när det kommer till lagändringarnas tillämpning. Fortfarande förtrycks minoriteter i landet. Fortfarande gör man inte upp med den turkiska statsbildningens förhistoria. Det handlar främst om det folkmord som genomfördes under Ottomanska rikets sista tid på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier. Hur många som mördades är oklart. Det antal som mördades av turkar och kurder (en del kurdiska grupper deltog också i folkmordet) brukar anges ligga mellan 1,5 till 2,5 miljoner människor.

Turkiska domstolar har släpat människor inför domstol för att de kallat de händelser som utspelade sig 1915 och åren därefter vid deras rätta namn – ett folkmord. Turkiska myndigheter och landets företrädare förnekar att det var fråga om ett folkmord. Man försöker på olika sätt manipulera historieskrivningen och i praktiken förhindra att oberoende forskare får tillgång till de arkiv som skulle kunna kasta mer ljus över vad som hände mer i detalj med armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier i första världskrigets slutskede. Det man hittills känner till visar dock att det tveklöst var fråga om ett folkmord som begicks.

Om myndigheterna i ett land genomför lagändringar som innebär demokratiska fri- och rättigheter för medborgarna, men sedan på olika sätt trakasserar de medborgare som i en fråga yttrar sig på ett sätt som makthavarna uppfattar obekvämt, kan de lagändringar som genomförts inte tas på allvar – i all synnerhet när den fråga det handlar om är ett historiskt faktum. Att det som drabbade armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier i Ottomanska riket var ett folkmord står utom allt tvivel. Det enda som kan diskuteras är hur många miljoner människor som fick sätta livet till.

Ett trauma inte bara för folkmordets offer

En stat och dess myndigheter som inte har ett öppet och ärligt förhållande till sin historia har också svårt att vara öppna och ärliga i dagens situation. En sådan stat och sådana myndigheter är inte heller ärliga mot sig själva eller dem de ska betjäna.

Folkmordet är ett trauma för armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier. Men det är också ett trauma för den turkiska staten, dess myndigheter och den turkiska befolkningen. För att bli av med detta trauma måste man öppet konfronteras med det förflutna. Förnekelserna, halvsanningarna och halvlögnerna förvärrar bara traumat.

Fel! Okänt namn på

Därför anser vi att Sverige inom EU bör verka för att Turkiet erkänner att det var ett folkmord som begicks på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier i Ottomanska riket. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Vidare anser Vänsterpartiet att ett erkännande av folkmordet på armenier, assyrier/syrianer, kaldéer och pontier bör ingå som en del av uppfyllandet och tillämpningen av Köpenhamnskriterierna. Detta vill vi att riksdagen ska ge regeringen till känna.

Ett erkännande och efterforskningar i de ottomanska arkiven skulle fungera befriande för alla för armenier, assyrier/syrianer, kaldéer, pontier, turkar och kurder och bli ett viktigt led i försoningen mellan olika etniska grupper i Turkiet.

Stockholm den 20 oktober 2006

Hans Linde (v)

Elina Linna (v)

Jacob Johnson (v)

Pernilla Zethraeus (v)

Marianne Berg (v)

Lena Olsson (v)

Alice Åström (v)